

ZBIORNIK WODNY
ŚWINNA PORĘBA NA RZECIE SKAWIE

RZGW

INFORMACJA O ZBIORNIKU

KRAKÓW MAJ 2004

Zrównoważony rozwój to wykorzystanie przez człowieka środowiska naturalnego (w tym zasobów wodnych) prowadzone w taki sposób, aby osiągnąć możliwie największe, trwałe korzyści z bieżącej produkcji i zbiorów, przy zachowaniu potencjału (zdolności produkcyjnych) biosfery dla zaspokojenia potrzeb i aspiracji przyszłych pokoleń. Kształtowanie zatem rozwoju gospodarczego wymaga przede wszystkim prawidłowego wykorzystania potencjału i zasobów, które dany region posiada, oraz eliminacji istniejących zagrożeń. Istotną rolę w tym zakresie odgrywa gospodarowanie zasobami wodnymi, które skupia oddziaływanie człowieka na zaspokajanie potrzeb biologicznych, społecznych i gospodarczych oraz zapobieganie szkodom wyrządzonym przez te zasoby.

Potrzeby biologiczne i społeczno-gospodarcze obejmują:

- § zaopatrzenie w wodę o odpowiedniej jakości i w odpowiedniej ilości, ludności miast i wsi, rolnictwa, przemysłu usług i innych dziedzin,
- § ochronę zasobów wodnych przed nadmiernym wykorzystaniem i zanieczyszczeniem,
- § ochronę przed szkodliwym oddziaływaniem rzek i potoków, głównie przed powodzią,
- § ochronę przed skutkami braku wody w okresach suszy,
- § wykorzystanie wód dla potrzeb transportu wodnego, energetyki wodnej, wypoczynku i turystyki.

W powyższe potrzeby wpisuje się realizacja Zbiornika Wodnego Świnna Poręba.

Historia budowy zbiornika 'Świnna Poręba'

Początki lokalizacji zbiornika sięgają lat 1919 - 1920r, kiedy to na zlecenie rządu opracowano ekspertyzę na temat możliwości wybudowania zbiornika wodnego. Prace

badawcze i studialne trwały od lat 60 - tych a w roku 1984 na podstawie Decyzji Nr 35/84 Prezydium Rządu rozpoczęto przygotowania do realizacji inwestycji. Zatwierdzone zostały Założenia Techniczno □ Ekonomiczne oraz Plan Realizacyjny. W 1986r. inwestycja została wprowadzona do Budżetu Państwa jako inwestycja centralna. Termin realizacji ustalono na lata 1986 - 1996.

Inwestycja prowadzona była przez kolejne instytucje: Dyрекcję Zabudowy Kaskady Górnej Wisły w Oświęcimiu, Okręgową Dyрекcję Gospodarki Wodnej w Krakowie, a od 2000 r. przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Od początku do 1998r. finansowanie budowy przebiegało niezgodnie z harmonogramem, niemniej jednak kwoty przeznaczone z Budżetu Państwa pozwoliły na systematyczne zawansowanie robót do 30% zakresu rzeczowego.

Od 2000 roku finansowanie robót zostało powierzone Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Niestety finansowanie budowy jedynie ze źródeł NFOŚiGW uniemożliwia właściwe prowadzenie robót. Kwoty dotacji w poszczególnych latach pozwalają na utrzymanie placu budowy oraz prowadzenie wykupów nieruchomości i wykonywanie robót w niewystarczającym zakresie.

Ustawowy termin zakończenia określony na 2010 rok należy uznać za zagrożony, jeśli dotychczasowy system finansowania będzie kontynuowany.

Zadania Zbiornika Wodnego 'Świnna Poręba'

Zbiornik Wodny 'Świnna Poręba' zlokalizowany w zlewni górnej Wisły na rzece Skawie między Wadowicami a Suchą Beskidzką (km 26+600 biegu Skawy) będzie kluczowym obiektem w systemie gospodarki wodnej, w realizacji wymienionych w punkcie 1 potrzeb biologicznych i społeczno-gospodarczych dla północno-zachodniej części Województwa Małopolskiego i Województwa Śląskiego.

§ Oddziaływanie przeciwpowodziowe.

Skawa jest jednym z prawostronnych karpackich dopływów Wisły, o charakterze rzeki górskiej z częstymi i znacznymi zmianami przepływu o dużym potencjale powodziowym. Ma ona istotny wpływ na tworzenie i przebieg wezbrań górnej Wisły aż po Kraków. Skawa jest jedynym z większych karpackich dopływów Wisły, na którym nie wybudowano dotychczas zbiornika retencyjnego, pozwalającego na redukcję fal powodziowych w dolinie rzeki poniżej zapory. Dominujące w tym rejonie Małopolski wezbrania letnie Małej Wisły, Soły i Skawy kumulują się stwarzając każdorazowo **zagrożenie zalaniem m. in. części Krakowa**. Istniejące zabezpieczenia przeciwpowodziowe w mieście nie zapewniają wymaganego stopnia ochrony, a ze względów technicznych, architektonicznych i krajobrazowych nie ma możliwości podwyższania obwałowań do wysokości nakazanej obowiązującymi przepisami.

Obniżenie zwierciadła wody $Q_{0,1\%}$ (tzw. wody tysiącletniej) pod wpływem zbiornika Świnna Poręba było założeniem podstawowym dla ustalenia zakresu

realizowanej modernizacji wałów przeciwpowodziowych w Krakowie i podniesie poziomu zabezpieczenia miasta do w/w wymogów normatywnych.

W oparciu o wyniki wielokrotnych obliczeń, analiz i symulacji stwierdzono, że zbiornik wodny Świnna Poręba z rezerwą przeciwpowodziową będzie ochraniał dolinę Skawy i Wisły poprzez obniżenie poziomu wód powodziowych o 100 - 150 cm - poniżej zapory po ujście Skawy do Wisły i od 40 □ 60 cm - w korycie Wisły i w Krakowie. Są to tereny, dla których zagrożenie powodziowe oceniane jest jako bardzo wysokie.

§ Ochronne oddziaływanie zbiornika przed skutkami suszy, oddziaływanie na biosferę wód Skawy.

Tereny gmin zachodniej Małopolski i aglomeracji Katowickiej są obszarami o bardzo małej dostępności wody wynoszącej zaledwie 865 m³/mieszkańca w ciągu roku tj. 21% średniej europejskiej. Przypomnieć trzeba, że w połowie lat

90-tych, a więc już po okresie obniżonego zapotrzebowania, miały miejsce ograniczenia w poborze wody przez przedsiębiorstwa wodociągowe Bielska Białej Śląska z zasobów rzeki Soły mimo, że były to lata hydrologicznie średnie, a nie suche.

Zbiornik Świnna Poręba zagwarantuje przepływ w korycie rzeki Skawy nie mniejszy niż 6,0 m³/s, niezbędny dla ochrony środowiska wodnego rzeki oraz stworzy możliwość poboru dla wodociągów w ilości 3,6 m³/s. Odnotować trzeba, że dotychczas naturalne przepływy w rzece Skawie spadają nawet do wielkości 0,8 m³/s w przekroju Świnna Poręba, a więc grubo poniżej niezbędnego przepływu biologicznego i bez możliwości komunalnego korzystania z wody.

§ Oddziaływanie na jakość wód.

Dla ochrony jakości wód powierzchniowych integralną częścią zadania inwestycyjnego 'Zbiornik Świnna Poręba' jest program budowy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wraz z oczyszczalniami ścieków na terenach gmin położonych bezpośrednio w sąsiedztwie zbiornika: Mucharz, Stryszów i Zembrzyce.

Równoległe stałe zwiększenie przepływu wody w rzece stymulować będzie procesy samooczyszczania z zanieczyszczeń obszarowych.

§ Oddziaływanie na rozwój regionalny.

Budowa zbiornika trwa już od 1986 roku. Wybudowano znaczną część obiektów w przekroju piętrzenia w sposób trwały przekształcając ten fragment doliny Skawy. Dopiero zakończenie budowy i napełnienie zbiornika może przynieść mieszkańcom ożywienie gospodarcze poprzez powstanie warunków dla rozwoju rekreacji i wypoczynku oraz związanych z tym usług. Warunki te powstawać będą jedynie w miarę postępu robót.

§ Energetyczne wykorzystanie zbiornika.

Powstanie zapory wodnej i zbiornika stwarza również techniczne warunki dla energetycznego wykorzystania obiektu i produkcji energii odnawialnej w ilości szacowanej na 14,8 GWh rocznie, co jest równoważne spaleniu 9 430 ton węgla rocznie w konwencjonalnej elektrowni węglowej.

Stan realizacji obiektów zbiornika wodnego 'Świnna Poręba'.

Zadanie I - Zbiornik:

W 2003r. nastąpiło przełożenie rzeki Skawy do sztolni oraz zostało dokończony sypanie grodzy II etapu. Wykonanie tych prac umożliwiło ostateczne przegrodzenie doliny rzeki Skawy.

Wybudowano i oddano do użytku przenoszone z terenu zbiornika szkoły podstawowe w Jaszczurowej i Mucharzu oraz budynek wielofunkcyjny Urzędu Gminy w Mucharzu. Partycypowano w rozbudowie i modernizacji Szkoły Podstawowej w Dąbrówce.

Wykonano uzbrojenie terenów osiedli mieszkaniowych dla przesiedleńców w Świnnej Porębie i Borowinie Skawieckiej (ok. 140 działek). Prace obejmują wykonanie dróg osiedlowych z oświetleniem i kanalizacją opadową, linii NN, kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej.

Zadanie II - przełożenie dróg:

Prace wykonane są głównie na drodze krajowej nr 28 na odcinku Świnna Poręba □ Skawce o długości 7,7 km, obejmującym 5 obiektów mostowych wykonanych. Oddanie tego odcinka drogi nastąpiło pod koniec 1998 r. Wykonano również ok. 1,9 km dróg lokalnych na terenach przeznaczonych do zamieszkania przez mieszkańców przesiedlonych z terenu czaszy zbiornika.

Zadanie III - roboty kolejowe:

Zadanie realizowane było do roku 1996 w zakresie modernizacji linii Wadowice - Spytkowice - Kalwaria. Roboty wykonano w całości.

Przełożenie linii kolejowej Stryków - Sucha Beskidzka (11,0 km) rozpoczęte w 1992 roku wstrzymano w roku 1993. Zaawansowanie wykupów pod nasyp kolejowy w/w linii wynosi 90 %.

Zadanie IV - ochrona zlewni zbiornika przed zanieczyszczeniem / gospodarka wodno- ściekowa / :

Prace realizowane były głównie na obrzeżach zbiornika w miejscowościach: Koziniec, Świnna Poręba i Jaszczurowa. Do chwili obecnej wykonano ok. 33 km kanalizacji sanitarnej z pięcioma przepompowniami sieciowymi oraz oczyszczalnią ścieków mechaniczno-biologiczną w Jaszczurowej o przepustowości I Etap $Q=600 \text{ m}^3/\text{d}$.

W roku 2003 zostało wykonane na terenie gminy Mucharz ok. 3,5 km sieci wodociągowej, ok. 4,8 km kanalizacji grawitacyjnej i trzy przepompownie ścieków wraz z ok. 1,7 km przewodów tłocznych.

Charakterystyka finansowa inwestycji

Wartość kosztorysowa Inwestycji wg zatwierdzonego Zbiorczego Zestawienia Kosztów z dnia 20.10.2003r. w p.c. 2003 wynosi: **1.535 mln zł.**

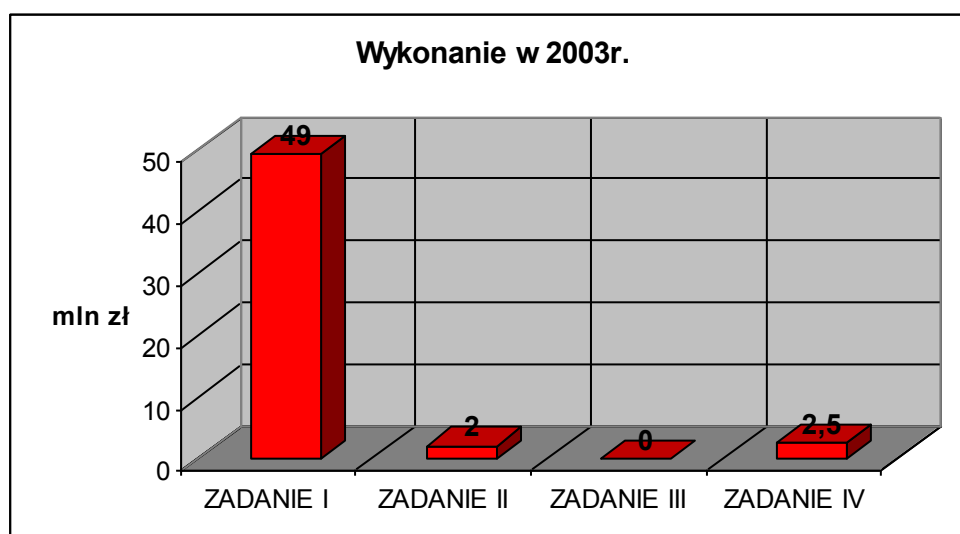
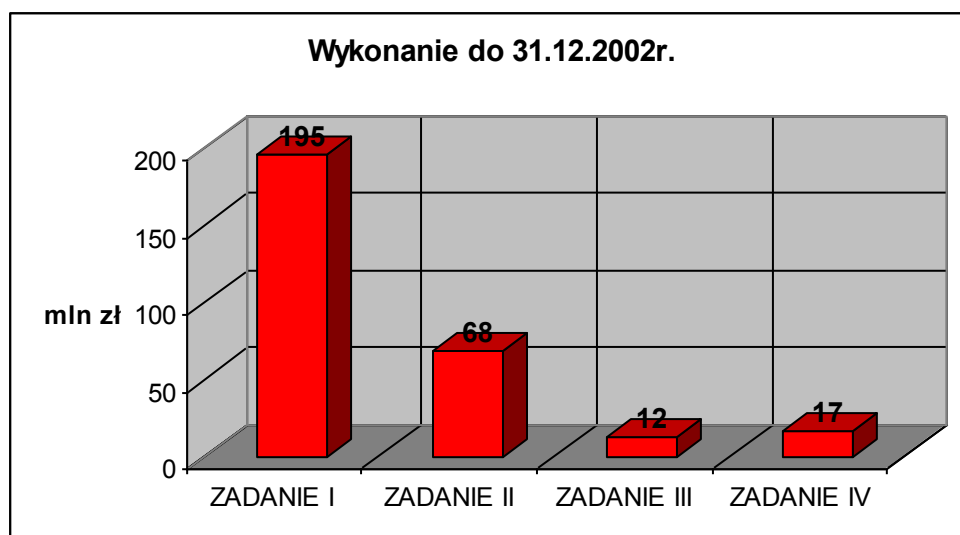
Planowany termin zakończenia zadania **31.XII.2010.**

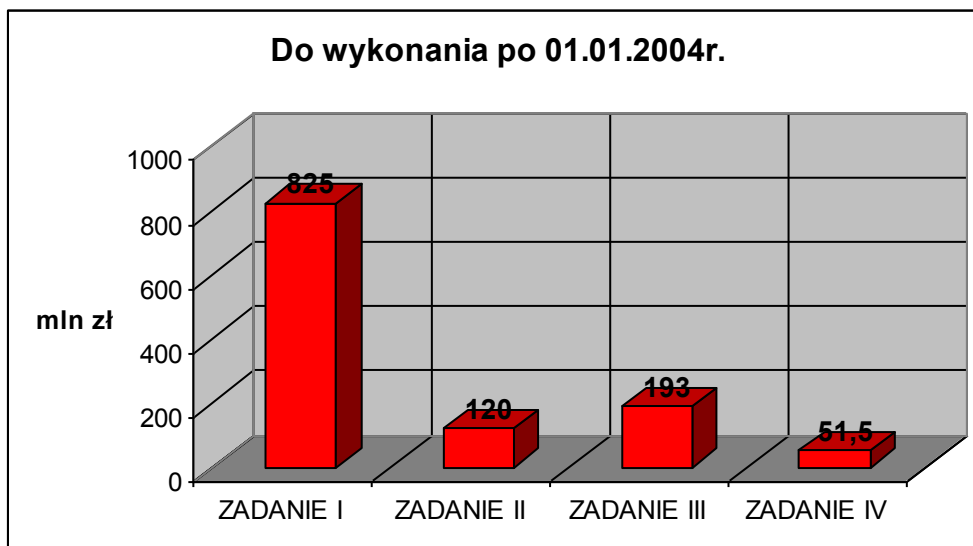
Koszty poniesione do 31.XII.2003 r. liczone narastająco wynoszą: **346 mln zł,**

Koszty pozostałe do poniesienia po 1.01.2004r. wynoszą w p.c. 2003r.: **1.189 mln zł.**

Środki finansowe otrzymane w 2004r. z NFOŚiGW wynoszą: **62,0 mln zł.**

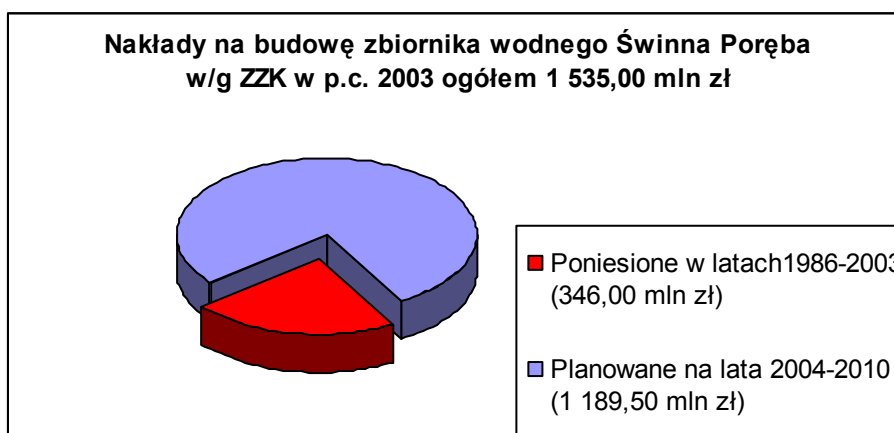
a zaangażowanie robót na dzień 31.05.2004r. wynosi: 8,0 mln zł.

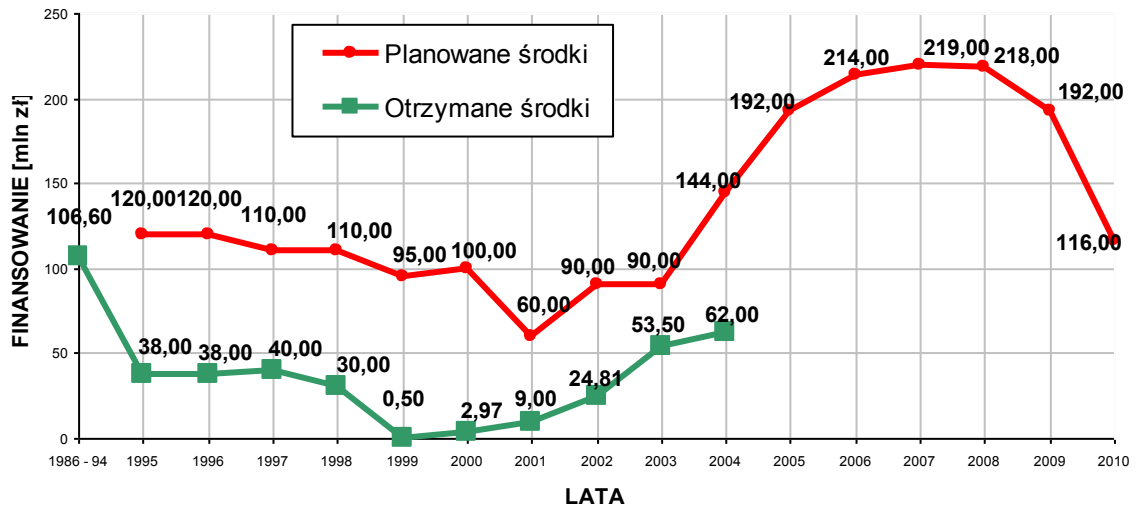
Informacja o bieżących problemach realizacji inwestycji.

Podstawowym problemem w realizacji inwestycji wieloletniej 'Zbiornik Wodny Świnna Poręba' jest nierytmiczne i niezgodne z harmonogramem finansowanie robót. Obowiązującym terminem zakończenia inwestycji jest rok 2010. Bilans dotychczasowego finansowania oraz pożądany harmonogram ponoszenia nakładów na lata dalsze obrazuje poniższa tabela.

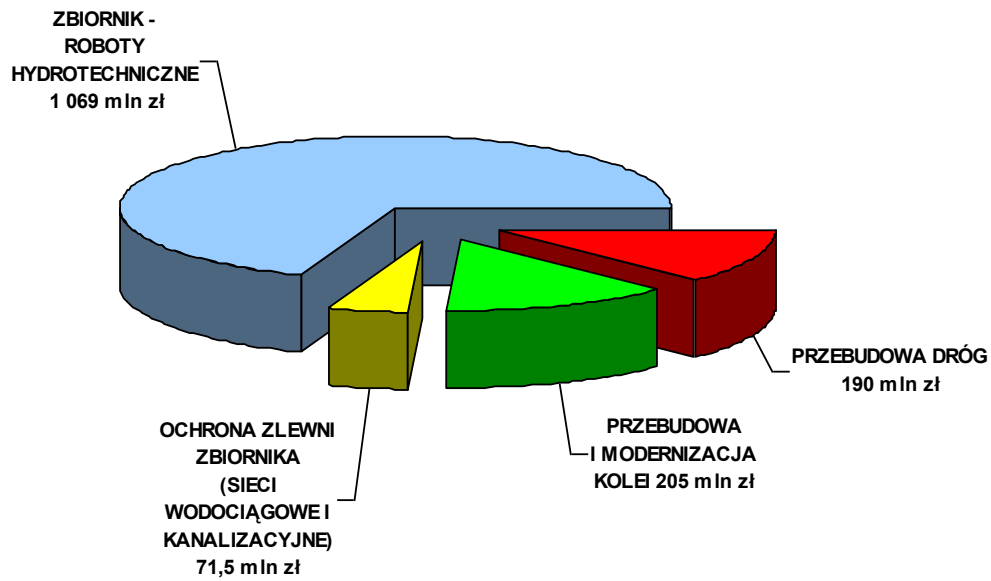

W związku z powstałymi już niedoborami w finansowaniu Inwestycji, konieczne jest zwiększenie zaangażowania finansowego NFOŚiGW oraz pozyskania środków z Budżetu Państwa.

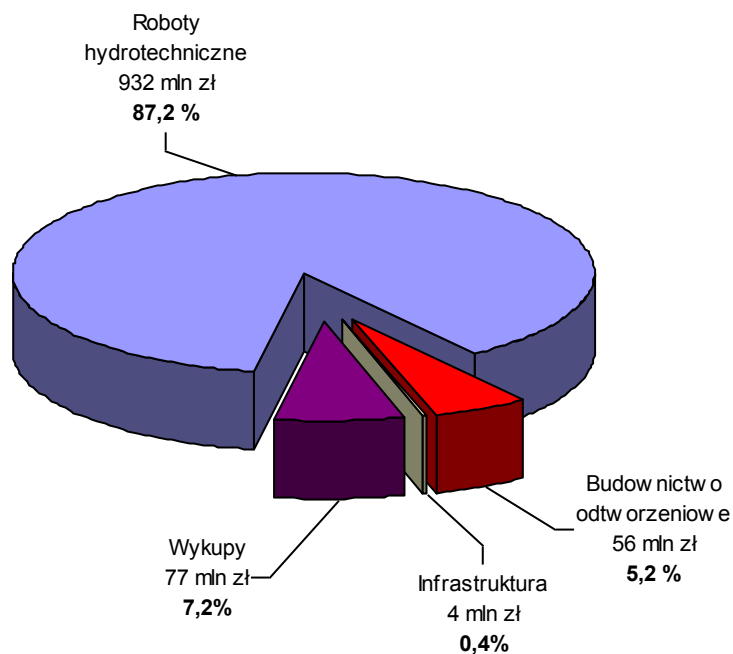
**FINANSOWANIE INWESTYCJI ZBIORNIK WODNY ŚWINNA PORĘBA NA RZECIE SKAWIE
W LATACH 1986 - 2010**

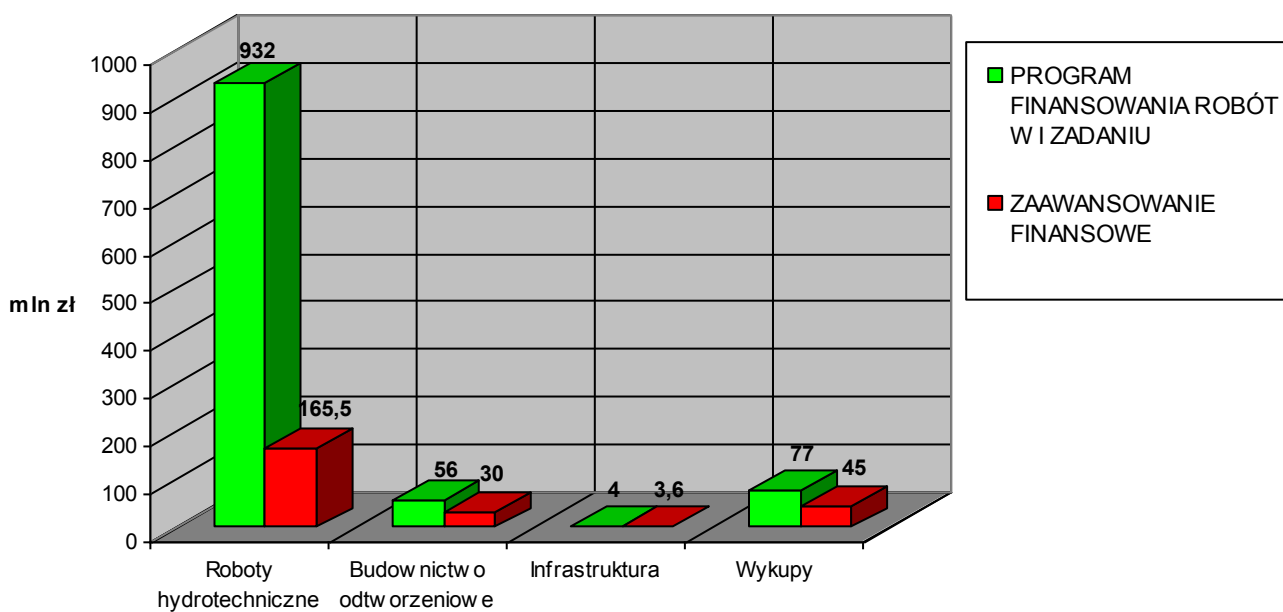
**UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ W KOSZTACH CAŁEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA
Wartość wg zatwierdzonego dnia 20.10.2003r. ZZK 1 535,5 mln zł**

**ZADANIE I - ZBIORNIK / 1 069 mln zł /
PROGRAM REALIZACJI I ZADANIA**

**ROBOTY HYDROTECHNICZNE / I ZADANIE - ZBIORNIK 1 069 mln zł /
PROGRAM REALIZACJI ORAZ ZAAWANSOWANIE FINANSOWE**

Oczekiwania społeczności lokalnej

Budowa zbiornika trwa już osiemnasty rok. Wybudowano znaczną część obiektów w przekroju piętrzenia, w sposób trwały przekształcając ten fragment doliny rzeki Skawy. Niewiele prac pozostało do ukończenia nowej sieci dróg. Wykupiono znaczną część nieruchomości, zlokalizowanych na terenach przewidywanych do zalania, a ludność została wysiedlona. Większość wykupionych zabudowań została rozebrana. Zlikwidowano istniejące na terenie przyszłego zbiornika zakłady produkcyjne, usługowe, co wiązało się z ograniczeniem dostępności potencjalnych źródeł miejsc pracy. Nastąpiła zdecydowana degradacja poziomu i komfortu życia ludności na terenach przyszłego zbiornika, spowodowana brakiem możliwości inwestowania w infrastrukturę. Dopiero zakończenie budowy i oddanie do użytku zbiornika, przyniesie mieszkańcom poprawę sytuacji. Napełnienie zbiornika stanie się impulsem do rozwoju gospodarczego gmin przyległych do zbiornika oraz regionu. Niewątpliwie nastąpi rozwój sektora usług turystycznych, a co za tym idzie powstaną nowe miejsca pracy.

Stan zaawansowania budowy zbiornika jest przedmiotem zainteresowania mieszkańców. Z inicjatywy mieszkańców w 2001 roku powstał Ruch Wspierania Budowy Zbiornika Świnna Poręba, którego celem jest promocja konieczności budowy zbiornika.